

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(KOMPETENZA KOSTITUZZJONALI)**

**ONOR. IMHALLEF
PHILIP SCIBERRAS**

Seduta tat-3 ta' Ottubru, 2003

Rikors Numru. 11/2001/1

Agent Kummissarju ta' l-Artijiet

Vs

**Ignatius Licari, bhala Likwidatur ghan-nom u in
rapprezentanza ta' Farr Ltd. ghall-Utile Dominju
Perpetwu**

Il-Qorti;

Rat ir-Referenza Kostituzzjonali maghmula bi provvediment moghti mill-Bord ta' l-Arbitragg dwar Artijiet fit-13 ta' Ottubru 2000 fil-kawza (Rikors Nru. 5/99) quddiem l-istess Bord fl-ismijiet fuq indikati. Fl-interita` tieghu dan id-digriet jaqra hekk:-

Ic-Chairman tal-Bord,

Ra r-rikors in ezami li bih ir-rikorrenti wara li ppremetta:

1. Illi l-intimat gie notifikat b' Avviz ghall-Ftehim datat 11 ta' Awissu 1997 fejn gie infurmat li l-kumpens li l-awtorita` kompetenti hija lesta biex thallas ghax-xiri assolut bhala franka u libera ta' l-utile dominium ta' bicca art f' San Gwann tal-kejl ta' 1,645 metri kwadri li tmiss mill-Grigal ma' proprjeta` ta' Bernard Farrugia, mill-Majjistral ma' proprjeta` ta' Annunzjata Micallef u minn Nofs in-Nhar ma' proprjeta` ta' Joseph Zarb huwa ta' elf u sebgha u disghin Liri Maltin u hamsin centezmu (Lm1097.50) kif jidher mir-rapport tal-perit Fred. V. Valentino A& CE ta' l-24 ta' Marzu 1997, minn fejn jirrizulta wkoll li l-art hija meqjusa bhala art agrikola ai termini tal-Kapitolu 88, li estratt tieghu huwa anness ma' l-istess Avviz ghall-Ftehim;

2. Illi b' ittra ufficjali tal-25 ta' Awissu 1997 l-intimat fost affarijiet ohra jiddikjara li ma jaccettax il-kumpens offert u jitlob li dan il-kumpens ghandu jkun ta' mija u elf u tmien mitt Lira Maltija (Lm101,800.00);

Talab bir-rispett illi dan il-Bord joghgbu jordna lill-intimat biex jittrasferixxi favur ir-rikorrent b' titolu ta' xiri assolut bhala franka u libera l-utile dominium tal-bicca art fuq imsemmija, jiffissa kumpens relattiv, jinnomina lin-Nutar Vincent Miceli bhala Nutar tad-Dipartiment ta' l-Art jew lin-Nutar li jkun jaghmel minfloku biex jippubblika l-att relattiv f' dik il-gurnata, hin u lok li dan il-Bord joghgbu jistabbilixxi, jinnomina kuratur biex jidher ghall-eventwali kontumaci fuq l-att u jaghti l-provvedimenti l-ohra kollha mehtiega skond id-disposizzjonijiet ta' l-Ordinanza dwar l-Akkwist ta' Artijiet ghall-Skopijiet Pubblici (Kap. 88);

Ra id-dokumenti annessi ma' l-istess rikors;

Ra ir-risposta ta' l-istess intimat nomine li biha espona bir-rispett:

Fl-ewwel lok illi l-kumpens gust huwa dak pretiz mill-intimat u mhux dak lilu offrut;

Kopja Informali ta' Sentenza

Fit-tieni lok li din l-esproprijazzjoni u l-valutazzjoni tal-kumpens relattiv ghandha titmexxa flimkien ma' dik fiz-zewg esproprijazzjonijiet l-ohra ta' l-artijiet adjacenti ta' l-istess intimat u dan billi dan huwa territorju wiehed liema proceduri jinsabu pendenti quddiem dan il-Bord fl-atti tal-kawzi fl-istess ismijiet rikors numri 9/99 u 6/99;

Fit-tielet lok illi l-esproprijazzjoni hija lesiva tad-drittijiet fundamentali ta' l-intimat billi:

- a. ma saritx ghall-skop u interess pubbliku, u
- b. ma inghatax kumpens adegwat u konfacenti mal-valur ta' l-art esproprijata;

Fir-raba' lok l-esponent jirriserva d-dritt ghad-danni minnu sofferti sakemm dan ma jinghatax bhala parti mill-kumpens billi fuq l-art in kwistjoni huwa kien gia ottjena l-permess ghal bini ta' fabbrika, kien diga` beda ix-xoghlijiet ta' kostruzzjoni u ma setax ikompli l-istess jew juza l-art bhala fabbrika minhabba l-esproprijazzjoni li intervjeniet;

Ra ir-rikors ta' l-istess intimat nomine li bih espona bir-rispett li jigi ammess jippresenta l-kontestwali nomine b' liema formalment ghat-tenur ta' l-Artikolu 4 tal-Kapitolu 319 u ta' l-Artikolu 46 tal-Kostituzzjoni jissoleva l-kwistjoni tal-ksur tad-drittijiet fundamentali tieghu kif spjegat fl-istess nota, kif ukoll id-digriet preliminari moghtija fis-16 ta' Settembru 1999 u l-iehor sussegwenti moghti fit-2 ta' Ottubru 1999;

Ra n-nota annessa ma' l-istess rikors;

Ra in-nota tar-rikorrenti u dan in risposta ghal dik, gja insemija mir-rikorrenti;

Ra l-atti kollha relattivi;

Ikkonsidra:

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi, preliminarjament, jigi nnotat li l-istess intimat nomine ma ottemperax ruhu ma' l-ordni in atti, liema ordni inghatat fuq talba tieghu stess u in rigward dan il-punt, l-istess intimat nomine ghandu jigi mcanfar;

Ikkunsidra:

Illi in rigward il-meritu tat-talba in ezami sabiex issir referenza lill-Qorti kompetenti fuq kwistjonijiet ta' natura kostituzzjonali dawn il-kwistjonijiet jidhru li huma s-segwenti:

i) allegat ksur tad-dritt fundamentali ta' l-istess intimat nomine ghat-tgawdija tal-propjeta` tieghu;

ii) allegata diskriminazzjoni fil-konfront tieghu minhabba trattament differenti fil-konfront tieghu u

iii) allegat ksur tad-dritt tieghu ghas-smiegh xieraq fi zmien ragjonevoli minhabba it-trapass ta' zmien bejn l-esproprijazzjoni u l-prezentata tar-rikors promotur in ezami u dan kollu kif protetti bl-Artikoli 6 u 14 tal-Konvenzjoni Ewropeja dwar id-drittijiet fundamentali tal-Bniedem kif introdotta fil-Ligi Maltija bl-Att numru XIV ta' l-1987 (Kapitolu 319 tal-Ligijiet ta' Malta);

Illi minn nota in risposta tal-Kummissarju ta' l-Artijiet gja citat, jidher li giet sollevata kwistjoni ulterjuri cjoe` jekk dan il-Bord jistax jaghmel referenza fuq il-kwistjonijiet Kostituzzjonali hemm fuq premessi stante li "dan il-Bord ghalkemm tribunal vestit b' certi poteri, ma huwiex 'Qorti'";

Ikkunsidra:

Illi, dan premiss, ma hemm ebda dubbju li f' dan il-kaz, hemm kwistjoni jew kwistjonijiet dwar jekk gewx lesi d-drittijiet kostituzzjonali ta' l-intimat nomine liema kwistjonijiet jinvolvu l-Artikoli 6 u 4 ta' l-imsemmija konvenzjoni kif ukoll l-Artikoli 37 (1), 39 (2) u 45 tal-Kostituzzjoni;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi, certament, tali kwistjonijiet kostituzzjonali ma jistghux jigu kunsiderati bhala frivoli u vessatorji in vista li jistghu jincidu direttament fuq it-talbiet li dan il-Bord jrid jiddeciedi skond ir-rikorsi promoturi;

Ikkunsidra:

Illi in rigward il-kwistjoni sollevata mir-rikorrenti fis-sens li dan it-Tribunal ossija Bord ma jistax jigi kunsiderat bhala "Qorti" skond kif stipulat fl-Artikoli 46 (3) tal-Kostituzzjoni, ma jidhirx li din it-tezi tar-rikorrenti tista' tigi accettata. Difatti dan il-Bord hu kostitwit sabiex jiddeciedi mhux kemm kwistjonijiet ta' fatt izda anke kwistjonijiet ta' natura legali fl-ambitu tal-Kapitolu 88 citat oltre li hu vestit b' poteri moghtija lil fuq bazi gudizzjarja. Inltre fl-Artikoli 37 (1) (b) ta' l-istess Kostituzzjoni hemm referenza ghal Tribunal. Ghalhekk jidher li dan il-Bord jista', anzi hu obligat li jirreferi kwistjonijiet kostituzzjonali li ma humiex frivoli jew vessatorju lill-Prim' Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali).

Ghaldaqstant jiddeciedi billi jordna lir-Registratur tal-Qorti sabiex jittrasmetti dawn l-atti lill-Prim' Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) sabiex din il-Qorti tiddeciedi fuq il-kwistjonijiet kostituzzjonali sollevati mill-intimat nomine a bazi ta' l-Artikolu tal-Kostituzzjoni u Kapitolu 319 tal-Ligijiet ta' Malta hawn fuq citati, fin-nota u rikors tieghu a fol. 16 u 17 ta' l-atti, liema nota u rikors ghandhom jiffurmaw parti integrali ta' din id-decizjoni.

Bl-ispejjez riservati;

Rat il-verbal tas-7 ta' Mejju 2001 li permezz tieghu l-kawza thalliet biex jigi dibattut il-punt legali jekk il-Bord in kwistjoni jistax skond il-Kostituzzjoni jaghmel referenza kostituzzjonali;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat it-traskrizzjoni tat-trattazzjoni tad-difensur ta' l-intimat *nomine* dwar dan il-punt preliminari, maghmula fl-udjenza ta' l-4 ta' Gunju 2001 (inserita fil-process tal-kawza 9/2001); f'liema udjenza wkoll l-kawza thalliet ghas-sentenza preliminari;

Rat in-Nota responsiva tar-rikorrenti Kummissarju ta' l-Artijiet ta' l-14 ta' Gunju 2001;

Rat l-atti kollha tal-process;

Ikkonsidrat:-

Il-meritu ta' dan il-kaz u l-aspetti fih trattati, senjatament il-pregudizzjali sottomessa mill-Agent Kummissarju ta' l-Artijiet in meritu ghall-ordni ta' riferenza maghmula mill-Bord ta' l-Arbitragg dwar Artijiet, huma konsimili f' kull rispettt ghal dawk evokati, trattati, u decizi, illum stess fil-kawza fl-ismijiet "Kummissarju ta' l-Artijiet –vs- Ignatius Licari nomine" (Numru 9/2001).

A skans ta' ripetizzjoni u billi kif inghad il-meritu hu wiehed konsimili fiz-zewg kawzi, l-gudizzju zvolt fil-precitata kawza ghandu *mutatis mutandis* jghodd ugwalment ghall-istanza odjerna.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----